

5. Učební osnovy vyučovacích předmětů 1. a 2. stupně ZŠ

5.1. Vzdělávací oblast jazyk a jazyková komunikace

5.1.1. Český jazyk a literatura pro 1. stupeň

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Jazyk a jazyková komunikace** zaujímá stěžejní postavení ve výchovně vzdělávacím procesu. Dobrá úroveň jazykové kultury patří k podstatným znakům všeobecné vyspělosti absolventa základního vzdělávání. Jazyková výuka, jejímž cílem je zejména podpora rozvoje komunikačních kompetencí, vybavuje žáka takovými znalostmi a dovednostmi, které mu umožňují správně vnímat různá jazyková sdělení, rozumět jim, vhodně se vyjadřovat a účinně uplatňovat i prosazovat výsledky svého poznávání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje ve vzdělávacích oborech **Český jazyk a literatura, Cizí jazyk a Další cizí jazyk**¹. Kultivace jazykových dovedností a jejich využívání je nedílnou součástí všech vzdělávacích oblastí.

Dovednosti získané ve vzdělávacím oboru **Český jazyk a literatura** jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti. Při realizaci daného vzdělávacího oboru se vytvářejí předpoklady k efektivní mezilidské komunikaci tím, že se žáci učí interpretovat své reakce a pocity tak, aby dovedli pochopit svoji roli v různých komunikačních situacích a aby se uměli orientovat při vnímání okolního světa i sebe sama.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

V *Komunikační a slohové výchově* se žáci učí vnímat a chápat různá jazyková sdělení, číst s porozuměním, kultivovaně psát, mluvit a rozhodovat se na základě přečteného nebo slyšeného textu různého typu vztahujícího se k nejrůznějším situacím, analyzovat jej a kriticky posoudit jeho obsah. Ve vyšších ročnících se učí posuzovat také formální stránku textu a jeho výstavbu.

V *Jazykové výchově* žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Jazyková výchova vede žáky k přesnému a logickému myšlení, které je základním předpokladem jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování. Při rozvoji potřebných znalostí a dovedností se uplatňují a prohlubují i jejich obecné intelektové dovednosti, např. dovednosti porovnávat různé jevy, jejich shody a odlišnosti, třídit je podle určitých hledisek a dospívat k zobecnění. Český jazyk se tak od počátku vzdělávání stává nejen nástrojem získávání většiny informací, ale i předmětem poznávání.

V *Literární výchově* žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Učí se také rozlišovat literární fikci od skutečnosti. Postupně získávají a rozvíjejí základní čtenářské návyky i schopnosti tvořivé recepce, interpretace a produkce literárního textu. Žáci dospívají k takovým poznatkům a prožitkům, které mohou pozitivně ovlivnit jejich postoje, životní hodnotové orientace a obohatit jejich duchovní život.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pochopení jazyka jako nositele historického a kulturního vývoje národa a důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- rozvíjení pozitivního vztahu k mateřskému jazyku a jeho chápání jako zdroje pro rozvoj osobního i kulturního bohatství

¹ Další cizí jazyk je od školního roku 2013/2014 vymezen jako součást vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Škola zařazuje Další cizí jazyk podle svých možností nejpozději od 8. ročníku v minimální časové dotaci 6 hodin. Vzhledem k posilování významu výuky cizích jazyků musí škola daných 6 disponibilních hodin využít pouze pro výuku Dalšího cizího jazyka, nebo v odůvodněných případech pro upevňování a rozvíjení Cizího jazyka.

- vnímání a postupnému osvojování jazyka jako prostředku k získávání a předávání informací, k vyjádření jeho potřeb i prožitků a ke sdělování názorů
- zvládnutí pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí a rozvíjení pozitivního vztahu k jazyku v rámci interkulturní komunikace
- samostatnému získávání informací z různých zdrojů a k zvládnutí práce s jazykovými a literárními prameny i s texty různého zaměření
- získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama
- individuálnímu prožívání slovesného uměleckého díla, ke sdílení čtenářských zážitků, k rozvíjení pozitivního vztahu k literatuře i k dalším druhům umění založených na uměleckém textu a k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 1.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech, dě, tě, ně, ů/ú, bě pě, vě, mě – mimo morfologický šev, velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivizace předškolních poznatků formou hry - rozvoj fonetického sluchu, sluchová analýza, syntéza příprava na psaní - psaní prvků písmen a číslic - písmo psací a tiskací, číslice - psaní – písmeno, slabika, slovo - diktát slov, jednoduchých vět - při užití genetické metody čtení začne žák psát nejdříve tiskací velká písmena, následuje písmo psací - vyprávění vlastních zážitků a prožitků - správná modulace hlasu u vět oznamovacích, tázacích a rozkazovacích - interpunkční znaménka (?, !, .) - psaní velkých písmen na začátku vět a u vlastních jmen - hlásky a písmena - slova se slabikou otevřenou a s písmeny: a, o, e, u, i, m, l, s, p, t, j, n, y - možnost užití genetické metody čtení – postup od jednoduchých krátkých slov 	<p>VDO - Občanská společnost a škola výchova k demokratickému myšlení - v rámci: 1) třídního kolektivu 2) výchova k samostatnosti 3) výchova k seberealizaci 4) výchova k odpovědnosti</p> <p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Hudební výchova Tělesná výchova Dopravní výchova Výtvarná výchova</p> <p>EV - Lidské aktivity a problémy životního prostředí - Vztah člověka k prostředí - Výchova k životnímu prostředí</p> <p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Prvouka Matematika Hv + Pv + Vv + Tv Dopravní výchova</p> <p>EGS-Evropa a svět nás zajímá (rozvoj jazyk. dovedností, poznávání evropských kultur)</p> <p>MDV- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality - Kritické čtení a vnímání</p>	<ul style="list-style-type: none"> • doplňovačky • praktické předvedení • ústní zkoušení • vyprávění

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>přiměřené složitosti</p> <ul style="list-style-type: none"> • ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru • ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost • ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči • ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích • ČJL-3-1-07 na základě vlastních prožitků tvoří krátký mluvený projev • ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním • ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev • ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení • ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle 	<ul style="list-style-type: none"> - slova se slabikou zavřenou a s písmeny: d, k, r, v, z, au, ou, h, š, c, č, b - slova se dvěma souhláskami na začátku a s písmeny: ž, ř - slova se dvěma souhláskami uprostřed a s písmeny: g, f, ch - slova se slabikami: di, ti, ni, dě, tě, ně - slova se slabikami: bě, pě, vě, mě - slova s písmeny: d, t, ň a slabikotvornými souhláskami - slova se shluky souhlásek - čtení s předločkami - prosba, poděkování, omluva, blahopřání, pozdrav, oslovení, žádost - souvislý mluvený projev - technika mluveného projevu: dýchání, výslovnost a nonverbální prostředky - uvolňování ruky, nacvičování správného držení těla, držení psacího náčiní - buduje si správné hygienické a pracovní návyky - technika psaní - psaní jednoduchých vět - mluvený projev, dialog na základě obrazového materiálu 	<p>mediálních sdělení (vést děti k výběru kvalitních pořadů literatury a tisku)</p> <p>MKV - Multikulturalita (kulturní tradice své země)</p> <p>OSV-Osobní rozvoj (rozvoj schopností poznávání) - Sociální rozvoj (poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, práce ve skupinách)</p> <p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Matematika Prvouka Výtvarná výchova Pracovní činnosti Dopravní výchova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • diktáty • testy • přepisy • opisy

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh</p> <ul style="list-style-type: none"> • ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku • ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu • ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění • ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení - naslouchání - literární žánry (rozpočítadlo, hádanka, říkanka) - kniha, čtenář, divadelní představení, loutkové divadlo, herec - tvořivé činnosti s literárním textem, přednes, dramatizace 		

Pomůcky: magnetická tabule, tabule, nástěnné tabule, obrazy a obrázky, bzučák, kartičky se slabikami a se slovy, obrázková abeceda, krychle s písmeny

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 2.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> ČJL-3-2-01 rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova s významem souřadná, nadřazená, podřazená, a vyhledá v textu slova příbuzná ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle významu – děj, věc, okolnost, vlastnost ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru ČJL-3-2-05 užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves ČJL-3-2-07 rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech, dě, tě, ně, ů/ů, bě, pě, vě, mě – mimo 	<ul style="list-style-type: none"> - samohlásky krátké, dlouhé - slovo, slabika, hláska - abeceda - spodoba znělosti - slovní přízvuk - intonace - význam slabiky pro dělení slov - pořádek slov ve větě - věta, slovo – slovo souřadné, nadřazené, podřazené, synonyma, antonyma, slova citově zabarvená - slova příbuzná - slovní druhy – podstatná jména, slovesa, předložky - vyprávění vlastních zážitků a prožitků - druhy vět, interpunkční znaménka - správná intonace - samohlásky krátké, dlouhé - souhlásky tvrdé, měkké - slabikotvorné r, l - psaní u/ů/ú - dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě - vlastní jména 	<p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Prvouka Matematika Vv+Pv+Hv+Tv Dopravní výchova</p> <p>EGS - Evropa a svět nás zajímá (život dětí v jiných zemích, zvyky a tradice národů Evropy)</p> <p>EV - Vztah člověka k prostředí (články v učebnicích na téma Ochrana životního prostředí)</p> <p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Hudební výchova Prvouka Výtvarná výchova</p>	<ul style="list-style-type: none"> • doplňovací cvičení • praktické předvedení • diktát • test • písemná práce • skupinová práce • doplňovací cvičení • diktát • písemná práce

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>morfologický šev, velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování</p> <ul style="list-style-type: none"> • ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti • ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti • ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru • ČJL-3-1-04 pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost • ČJL-3-1-05 v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči • ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích • ČJL-3-1-07 na základě vlastních prožitků tvoří krátký mluvený projev • ČJL-3-1-08 zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním • ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje 	<ul style="list-style-type: none"> - plynulé čtení jednoduchých textů - čtení hlasitě i tiše - soustředěný poslech čtených textů poezie a prózy - text a ilustrace - vyprávění, dramatizace pohádek a povídek - báseň, verš a rým - individuální četba - čtení a naslouchání s porozuměním - pravidla dialogu, základní techniky mluveného projevu - správná výslovnost, kultivovaný projev - hygiena hlasu - melodie, tempo řeči, mimika, jednoduchá gesta - základní formy společenského styku, oslovení, pozdravení, omluva, jednoduchý popis, prosba, zpráva, děj – základ vypravování - hygiena psaní - tvary písmen abecedy - spojování písmen, slabik 	<p><u>Vlastní tematické práce</u> – Vánoce - Velikonoce</p> <p>MKV - Lidské vztahy (sociální a komunikativní hry, zaměřené na toleranci, empatie a harmonické vztahy)</p> <p>MKV- Multikulturalita (poznávání kult.tradic své země- -písň, tance)</p> <p>MV- Vnímání autora mediálních sdělení (uplatnění výrazových prostředků) - Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (vliv médií ve společnosti)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • slohové práce • doplňovací cvičení • praktické předvedení • skupinová práce • ústní zkoušení • praktické předvedení • vyprávění • praktické předvedení • test • písemná práce

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev</p> <ul style="list-style-type: none"> • ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení • ČJL-3-1-11 seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh • ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku • ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu • ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění • ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností 	<ul style="list-style-type: none"> - umísťování diakritických znamének - opis, přepis, diktát - psaný projev žáka podle pokynů - krátké vypravování podle dějové posloupnosti, obrázkové osnovy - krásná literatura - poslech literárních textů - přednes literárních textů - reprodukce textu - literární druhy a žánry: poezie, próza, báseň, pohádka, hádanka, rozpočítadlo, říkanka - literární pojmy: spisovatel, básník, čtenář, divadelní představení, herec a režisér - mimočítanková četba - čtení s porozuměním - poslech literárních textů 		

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 3.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> ČJL-3-2-02 porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova s významem souřadná, nadřazená, podřazená, a vyhledá v textu slova příbuzná ČJL-3-2-03 porovnává a třídí slova podle významu – děj, věc, okolnost, vlastnost ČJL-3-2-04 rozlišuje slovní druhy v základním tvaru ČJL-3-2-06 spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy ČJL-3-2-08 odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev, velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování ČJL-3-1-01 plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti 	<ul style="list-style-type: none"> věta, slovo – slovo souřadné, nadřazené, podřazené, synonyma, antonyma, slova citově zabarvená slova příbuzná základní skladební dvojice slovní druhy: mluvnické kategorie podstatných jmen a sloves, slova ohebná a neohebná věta jednoduchá, souvětí (počet vět v souvětí) spojování vět spojovací výrazy: spojky, vztažná zájmena, příslovce vyjmenovaná slova po b, f, l, m, p, s, v, z velká písmena písemný projev podle osnovy tvořivá práce s textem vypravování 	<p><u>Mezipředmětové vztahy:</u></p> <p>Matematika Prvouka Tělesná výchova Výtvarná výchova Hudební výchova Dopravní výchova Pracovní výchova</p> <p>VDO - Občan, občanská společnost a stát</p> <p>OSV - Osobní rozvoj, sociální rozvoj (poznávání lidí, mezilidské vztahy, komunikace, práce ve skupinách nebo ve dvojicích)</p>	<ul style="list-style-type: none"> diktát doplňovací cvičení praktické předvedení ústní zkoušení písemná práce práce ve skupinách test písemná práce praktické předvedení práce ve skupinách diktát

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> • ČJL-3-1-02 porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti • ČJL-3-1-03 respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru • ČJL-3-1-06 volí vhodné verbální a nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích • ČJL-3-1-07 na základě vlastních prožitků tvoří krátký mluvený projev • ČJL-3-1-09 píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky, kontroluje vlastní písemný projev • ČJL-3-1-10 píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení • ČJL-3-3-01 čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku • ČJL-3-3-02 vyjadřuje své pocity z přečteného textu • ČJL-3-3-03 rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění • ČJL-3-3-04 pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností 	<ul style="list-style-type: none"> - naslouchání a čtení s porozuměním - společenský styk a jeho formy - verbální a nonverbální prostředky komunikace (mluvený projev, dialog) - mluvený projev: kultivace mluveného projevu žáka - kontrola písemného projevu - psaný projev: vypravování, opis, inzerát, pozdrav, dopis, adresa, grafické symboly – zpráva sms - rozvoj slovní zásoby - báseň, říkadla, pranostiky - zážitková četba - verš, rým, pohádka, bajka - dětská literatura - mimočítanková četba - besedy o knihách - základy literatury - využívá prózy, poezie, literatury /dětské a umělecké/, divadla, dále výtvarného doprovodu i ilustrací - práce a tvořivé činnosti s literárním textem 	<p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Prvouka Dopravní výchova Matematika Vv + Hv + Tv</p> <p>MKV - Lidské vztahy (princip slušného chování, tolerance, empatie a vžití se do role druhého)</p> <p><u>Vlastní témata:</u> Narozzeniny Rodina Vánoce, Velikonoce</p> <p>VMEGS – Jsme Evropané (kořeny a zdroje evropské civilizace)</p> <p>MV-Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (vliv médií ve společnosti)</p> <p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Výtvarná výchova Pracovní činnosti</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ústní zkoušení • vypravování • praktické předvedení • ústní zkoušení • vyprávění • praktické předvedení • besedy o knihách • test • praktické předvedení

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 4.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> • ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová • ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku • ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu • ČJL-5-2-04 rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary • ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné skladební dvojici označuje základ věty • ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí • ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje • ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách • ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu 	<ul style="list-style-type: none"> - slova jednoznačná, mnohoznačná - synonyma - citově zabarvená, zdvořilost - stavba slova: kořen, předpona, přípona - slovní druhy ohebné a neohebné - mluvnické kategorie podstatných jmen : pád, číslo, rod, vzor - mluvnické kategorie sloves: osoba, číslo, čas - infinitiv - spisovné a nespisovné tvary slov - základní skladební dvojice - shoda přísudku s podmětem - souvětí, věta jednoduchá - spojovací výrazy - vyjmenovaná slova, koncovky podstatných jmen, shoda podmětu s přísudkem - vlastní jména, zeměpisné názvy, jména ulic a názvy států - bje/bě, vje/vě - předložky a předpony 	<p>MKV – Etnický původ (rovnocennost všech etnických skupin a kultur, odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost)</p> <p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Výtvarná výchova Hudební výchova Matematika Vlastivěda Dopravní výchova</p> <p>OSV – Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání (cvičení vnímání, pozornosti a soustředění)</p> <p>VMEGS – Jsme Evropané</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Doplnovací cvičení • Diktát • Test • Písemná práce • Praktické předvedení • Skupinová práce

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> • ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas • ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává • ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení • ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta • ČJL-5-1-05 vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku • ČJL-5-1-07 volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle komunikačního záměru • ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji využívá podle komunikační situace • ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry • ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti • ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je 	<ul style="list-style-type: none"> - čtení a naslouchání s porozuměním - věcné čtení, klíčová slova - osnova textu - výpisky - vypravování - popis - základní komunikační pravidla (oslovení, zdvořilé vystupování) nonverbální komunikace (mimika, gesta) - dialog, spisovná výslovnost - písemný projev: dopis, blahopřání, vzkaz, zpráva, oznámení, inzerát, dotazník, popis - vypravování, popis - zážitkové čtení - tiché čtení - referát z četby - čtení s porozuměním 	<p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Vlastivěda Matematika</p> <p>EV – Vztah člověka k prostředí (články v učebnicích, v publikacích na téma: Ochrana životního prostředí)</p> <p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Výtvarná výchova Pracovní výchova Tělesná výchova</p> <p>MKV – Kulturní difference (poznávání vlastního kulturního zakotvení) Lidské vztahy (uplatňování principu slušného chování, tolerance, solidarita, empatie)</p> <p><u>Vlastní tematické práce:</u> Rodina Osłavy Svátky – Vánoce, Velikonoce Domácí zvířata</p> <p>MKV – lidské vztahy (vztahy mezi kulturami) <u>Mezipředmětové vztahy:</u> Hv+Tv</p> <p>MV – Tvorba mediálního sdělení</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Řízený rozhovor • Modelová situace • Praktické předvedení • Práce ve dvojicích • Skupinová práce • Slohový útvar • Ústní zkoušení • Vypravování • Test • Práce v kolektivu • Praktické předvedení • Čtenářský deník • Besedy, rozhovory

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> • ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma • ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů • ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> - tvořivé činnosti s literárním textem - povídka, bajka, odborný text, sci-fi, dobrodružná literatura, pohádka - spisovatel, básník, ilustrátor, divadelní představení, herec, režisér - poezie, próza 	<p><u>Mezipředmětové vztahy:</u> Vv + Tv + Pv + Vlastivěda + Přírodověda</p> <p>MV – Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení (reklama)</p> <p>Tvorba mediálního sdělení (příspěvky do školního časopisu)</p>	

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 5.

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<ul style="list-style-type: none"> • ČJL-5-2-01 porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová • ČJL-5-2-02 rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku • ČJL-5-2-03 určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu • ČJL-5-2-05 vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné skladební dvojici označuje základ věty • ČJL-5-2-06 odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změni větu jednoduchou v souvětí • ČJL-5-2-07 užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje • ČJL-5-2-08 píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách • ČJL-5-2-09 zvládá základní příklady syntaktického pravopisu • ČJL-5-1-01 čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas • ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a 	<ul style="list-style-type: none"> - slova jednoznačná a mnohoznačná - antonyma, synonyma, homonyma - příbuzná slova - grafické znázornění: kořen, předpona, přípona, koncovka - slovní druhy - mluvnické kategorie podstatných jmen: pád, číslo, rod, vzor - mluvnické kategorie sloves: osob, číslo, čas, způsob - přídavná jména: měkká, tvrdá - základní větné členy, větný základ - podmět vyjádřený a nevyjádřený - podmět rozvitý a několikanásobný - spojování vět v souvětí - věta jednoduchá a souvětí - spojky - obojetné souhlásky - předpony s, z, vz - předložky s, z - shoda podmětu s přísudkem - tiché a hlasité čtení s porozuměním - výpisky a poznámky - čtení jako zdroj informací, vyhledávací čtení 	<p>OSV – rozvoj schopnosti poznávání –</p>	<p>Písemné a ústní zkoušení Hry na tvoření slov</p> <p>Pracovní sešit, hry</p> <p>Práce s učebnicí, pracovní sešity, hry, vyhledávání v textu (i v jiných učebnicích)</p> <p>Práce s učebnicí, diktáty, ústní procvičování</p> <p>Doplňovačky, diktáty, písemná a ústní cvičení, práce ve dvojicích a skupinová práce</p>

Výstupy	Učivo	Průřezová témata mezipředmětové vztahy	Možné ověření výstupů
<p>okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává</p> <ul style="list-style-type: none"> • ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení • ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitěho sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta • ČJL-5-1-06 rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě • ČJL-5-1-08 rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji využívá podle komunikační situace • ČJL-5-1-09 píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry • ČJL-5-1-10 sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržáním časové posloupnosti • ČJL-5-3-01 vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je • ČJL-5-3-02 volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma • ČJL-5-3-03 rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů • ČJL-5-3-04 při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy 	<ul style="list-style-type: none"> - celistvost a soudržnost textu - reprodukce čteného - klamavá reklama - literární dialog: přímá řeč, věty uvozovací, běžná komunikace - slohové útvary: vypravování, popis děje, pracovního postupu, inzerát, zpráva, oznámení, vzkaz, blahopřání, jednoduché tiskopisy - vyprávění podle osnovy při dodržení časové posloupnosti - referát z četby - volná reprodukce, dokončení děje - vlastní výtvarný doprovod - základní literární pojmy: literatura umělecká a věcná - literární žánry: pohádka, povídka, bajka, lyrická báseň - slohové útvary: pohádka, povídka, bajka, lyrická báseň - populárně naučné texty: encyklopedie, slovník 	<p>cvičení pozornosti a soustředění, rozvoj dovedností, zapamatování, řešení problémů, rozvoj dobré komunikace</p> <p>MKV – lidské vztahy – rozvíjení spolupráce s jinými lidmi, uvědomění si vlastní identity</p> <p>MV – využívá media jako zdroj informací, rozvíjí komunikační schopnost</p> <p>Cizí jazyk – využití znalosti jazyka v EU</p> <p>Matematika – slovní úlohy, orientace v čase, vyhledávání, sběr a třídění dat</p> <p>Informační a komunikační technologie - vyhledávání informací na internetu, v knihovnách.</p> <p>Přírodověda – vyhledávání údajů o přírodních podmínkách</p> <p>Vlastivěda – historie státu, vyhledávání informací o ČR a o cizích státech, cestování.</p> <p>Hudební výchova – lidové písně, hudební dílo a jeho autor, hudební styly a žánry</p> <p>VMEGS – Evropa a svět nás zajímá (zvyky a tradice národů)</p> <p>EV – Lidské aktivity a problémy životního prostředí (změny v krajině mého domova způsobené lidskou činností)</p>	<p>Čtení, volná reprodukce textu, dokončení příběhu vlastními slovy, práce s knihou, besedy o knihách, autorech, ilustrátorech, a scénky.</p> <p>Volná reprodukce textu</p> <p>Vlastní vypravování, zpráva, oznámení, omluva, prosba</p> <p>Použití přímé a nepřímé řeči</p> <p>Sestavení osnovy vyprávění</p> <p>Vlastní popis, vypravování, popis osoby, dopis, zpráva, oznámení, vyplnění tiskopisů</p>